



## Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Byvägens förskola

Läsår 2016/2017

## Innehållsförteckning

Innehållsförteckning .....	2
Grunduppgifter .....	3
Utvärdering.....	4
Främjande insatser.....	5
Kartläggning.....	8
Förebyggande åtgärder .....	9
Rutiner för akuta situationer.....	12
Begrepp .....	15

## Grunduppgifter

### **Verksamhetsformer som omfattas av planen**

Förskola

### **Ansvariga för planen**

All personal på förskolan äger ansvar för planen. En pedagog från vardera avdelning arbetar fram en ny plan tillsammans med förskolechef.

### **Vår vision**

På vår förskola ser vi olikheter som en tillgång. Barn som vuxen ska respektera varandras olikheter. Vi accepterar inga former av kränkande behandling.

Alla har rätt att känna sig trygga och bli respekterade för den dem är oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, ålder, sexuell läggning eller funktionshinder.

### **Planen gäller från**

2016-09-30

### **Planen gäller till**

2017-09-30

### **Läsår 2016/2017**

### **Barnens delaktighet**

I pedagogernas kartläggningsarbete av utomhusmiljön samt inomhusmiljön har barnen blivit intervjuade och fått prata om de olika rummen, vad som händer just på den specifika platsen.

### **Vårdnadshavarnas delaktighet**

Vi informerar om likabehandlingsplanen vid inskolning. Den berörs på föräldramöten, utvecklingssamtal och planen diskuteras och utvärderas tillsammans med skolorådet som får ge synpunkter och åsikter kring planen. Vårdnadshavarna kan ta del av planen på Ale kommuns hemsida.

### **Personalens delaktighet**

All personal på förskolan är delaktiga i arbetet med att upprätta, följa upp samt utvärdera planen. Pedagogerna kartlägger utomhusmiljön och inomhusmiljön med hjälp av observationer och intervjuer.

Vi diskuterar på arbetsplatsträffar, lagledarmöten, avdelningsmöten och studiedagar.

### **Förankring av planen**

Barnen är delaktiga genom kontinuerliga samtal kring värdegrundsfrågor. Personalen diskuterar likabehandlingsplanen på APT. Genom Ale kommuns hemsida. Skolorådsmöten. Föräldramöten. I samtal med vårdnadshavare

## Utvärdering

### **Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats**

Planen har succesivt utvärderats av respektive avdelning och sedan har frågorna lyfts på skolråd, lagledarmöten och APT.

### **Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan**

Kontinuerlig uppföljning och utvärdering sker på avdelningsmöten, planeringar samt i skolrådet tillsammans med föräldrar och vår chef.

### **Resultat av utvärderingen av fjolårets plan**

Målet angående litteratur från olika länder behöver vi se över och arbeta mer med. Planen skulle kunna innehålla fler konkreta exempel på främjande lekar som gynnar den sociala samvaron.

### **Årets plan ska utvärderas senast**

2017-09-30

### **Beskriv hur årets plan ska utvärderas**

Att kontinuerligt följa upp vad vi har planerat samt förändra då vi ser att det är nödvändigt. Detta görs på planeringsmöten, avdelningsmöten och tillsammans med vårdnadshavare på föräldramöten.

### **Ansvarig för att årets plan utvärderas**

Förskolechef, lagledare samt övrig personal.

## Främjande insatser

### **Namn**

Främja likabehandling genom att arbeta med det sociala samspelet.

### **Områden som berörs av insatsen**

Kränkande behandling, Kön och Ålder

### **Mål och uppföljning**

Vår verksamhet genomsyras av ömsesidighet och respekt mellan barn och barn och vuxen barn. Barnen är delaktiga i likabehandling och respekterar varandras olikheter och ha lika värde. I förskolan skall alla ha lika stort inflytande och utrymme i verksamheten oavsett kön, funktionsnedsättningar eller ålder. Vi leker lekar och spelar spel som främjar allas lika rättigheter och som förmedlar goda attityder och värderingar. Vi arbetar med att skapa ett tillåtande klimat där barn och pedagoger för en öppen dialog och tydligt visar att könstillhörighet inte har någon betydelse vid val av kläder, lek eller bemötande.

### **Insats**

Vi arbetar med att ha roligt tillsammans och på så sätt skapar vi viktiga band och får positiva upplevelser tillsammans som grupp. Vi uppmärksammar högtider och traditioner tillsammans. Vi diskuterar vilka länder vi kommer ifrån, stärker barnens sociala kompetens samt överför samhällets normer och värden som ett led i förberedelsen för vuxenlivet. Vi pedagoger arbetar aktivt med att vara goda förebilder i den fria leken och aktiviteter som vi genomför.

### **Ansvarig**

Förskolechef och all personal.

### **Datum när det ska vara klart**

2017-09-30

### **Namn**

Alla barn ska mötas av alternativ och kompletterande kommunikation.

### **Områden som berörs av insatsen**

Etnisk tillhörighet, Funktionsnedsättning och Ålder

### **Mål och uppföljning**

Främja språkutveckling och socialt samspel oavsett vilka förutsättningar man har.

**Insats**

All personal har utbildats i TAKK, vilket betyder tecken som alternativ kompletterande kommunikation. Vi för kontinuerliga diskussioner kring barnens utveckling för att möta dem på den nivå de befinner sig.

**Ansvarig**

Förskolechef, lagledare samt övrig personal.

**Datum när det ska vara klart**

Pågående arbete

**Namn**

Modersmåls planer

**Områden som berörs av insatsen**

Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

**Mål och uppföljning**

Barnen ska få kännedom om religionsfrihet och vad detta innebär samt känna till olika religioner. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till förskolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra religiösa åskådningen.

Forskning visar att undervisning i modersmålet underlättar lärandet i både svenska och andra ämnen. Modersmålet har även stor betydelse för barnens identitet och självkänsla.

**Insats**

Alla barns språk uppmärksammas genom modersmålsplaner.

Vi beställer mångkulturella almanackor till förskolans avdelningar för att uppmärksamma olika kulturers högtider. Vi använder ipad i verksamheten för att förstärka språkutvecklingen.

**Ansvarig**

Utvecklingsenheten tillsammans med förskolechef

**Datum när det ska vara klart**

2017-09-30

**Namn**

Anknytning i förskolan

**Områden som berörs av insatsen**

Kränkande behandling, Kön, Etnisk tillhörighet, Funktionsnedsättning och Ålder

**Mål och uppföljning**

Att förstå hur viktig barnens anknytning på förskolan är och ta emot dem med trygghet som grund. Under förskoletiden är en god anknytning avgörande för barns utveckling och lärande.

**Insats**

Hela förskolan kommer att fortbildas kring ämnet Anknytning i förskolan.

**Ansvarig**

Utvecklingsenheten

**Datum när det ska vara klart**

vårterminen 2017

## Kartläggning

### **Kartläggningsmetoder**

Relationsanalys, Kontaktbarometer, Barnobservationer, Trygghetsvandring, Barnintervjuer/samtal, Genomgång av regler och förhållningssätt, Diskussionsfrågor angående likabehandlingsarbete, Föräldraenkäter

### **Områden som berörs i kartläggningen**

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

### **Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen**

Barnen har bland annat deltagit i trygghetsvandring samt fått uttrycka sina åsikter i olika forum såsom på samlingar, intervjuer och övriga samtal som förs dagligen.

### **Hur personalen har involverats i kartläggningen**

På förskolans avdelningsmöten förs ständiga diskussioner kring olika delar som rör kartläggningsarbetet. Det är även då samt på övriga planeringar som man ser till att varje område berörs i de olika metoderna.

### **Resultat och analys**

Pedagogerna har genom sitt observationsunderlag kommit fram till att det finns vissa dolda miljöer på förskolan. I och med att personalen har blivit uppmärksam på de dolda miljöerna så vidtar man de åtgärder som behövs för att ingen heller ska bli utsatt för något olämpligt.

Vi har observerat att barn ibland blir ifrågasatta utifrån vilka kläder de har på sig (de fall som uppmärksammas har med socioekonomiska faktorer att göra).

Det har framkommit under kartläggningen att alla inte alltid har lika mycket att säga till om och att vissa barn särbehandlar andra.



## Förebyggande åtgärder

### **Namn**

Socialt främjande lekar.

### **Områden som berörs av åtgärden**

Kränkande behandling, Kön, Religion eller annan trosuppfattning och Ålder

### **Mål och uppföljning**

Vara medvetna, närvarande, lyhörda vuxna och vara goda förebilder i den fria leken och aktiviteter som vi genomför.

### **Åtgärd**

Låta barnen delta i olika demokratiska processer och se vilken styrka det kan bli för hela förskolan när barnen får vara med och aktivt bestämma. Vi ser till att barnen får och har goda lekmöjligheter. Vi samtalar och lär barnen att lyssna på varandra och arbetar aktivt med att alla ska känna sig sedda.

### **Motivera åtgärd**

Vi har barn från många olika länder och har därför valt att arbeta med särskilt mycket med vår mångfald. Vi vill att alla ska känna en gemenskap och trygghet i gruppen oavsett etnisk tillhörighet.

Barnen ska även känna gemenskap och trygghet i gruppen oavsett socioekonomisk status.

### **Ansvarig**

All personal tillsammans med förskolechef.

### **Datum när det ska vara klart**

2017-09-30

**Namn**

Litteratur

**Områden som berörs av åtgärden**

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och ålder

**Mål och uppföljning**

Barnen på Byvägens förskola ska känna att de har lika värde oavsett vem man är. Litteraturen som vi läser på förskolan skall belysa etnisk tillhörighet, könsidentitet eller könsuttryck, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder, kön och kränkande behandling.

**Åtgärd**

Förskolans pedagoger läser böcker som belyser olika orättvisor och som har samband med de olika diskrimineringsgrunderna och för samtal med barnen kring detta.

**Motivera åtgärd**

Att förankra god litteratur leder till medvetenhet hos barnen när det gäller likabehandling samt respekt för varandras olikheter.

**Ansvarig**

Förskolechef tillsammans med all personal.

**Datum när det ska vara klart**

2017-09-30

**Namn**

Värderingsövningar

**Områden som berörs av åtgärden**

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

**Mål och uppföljning**

Att alla barn ska känna att de är lika mycket värda.

**Åtgärd**

Material från Unicef som heter "Vem bestämmer".

**Motivera åtgärd**

Det har framkommit under kartläggningen att alla inte alltid har lika mycket att säga till om och att vissa barn särbehandlar andra. Det är viktigt att lyfta fram och tala om allas lika värde med hjälp av värderingsövningar som barnen förstår.

**Ansvarig**

Förskolechefen tillsammans med all personal.

**Datum när det ska vara klart**

2017-09-30

## Rutiner för akuta situationer

### **Policy**

Vi är alla olika men lika mycket värda! Därmed tillåts ingen att bli utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling här på Byvägen! Vi jobbar i ett starkt team med förskolechef och alla pedagoger här på förskolan för att förhindra detta.

### **Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling**

Alltid närvarande, lyhörda vuxna med i barnens lekar och som cirkulerar runt dem ute på gården vid utevistelsen. Visa i ord och handling att vi alla är lika värda!

### **Personal som barn och föräldrar kan vända sig till**

Avdelning Trollet och dess personal 0303-33 00 19

Avdelning Älvan och dess personal 0303-33 00 18

### **Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn**

Små barn kan lätt hamna i konflikter. För att tala om att ett förskolebarn kränker någon krävs att barnet är medvetet om konsekvenserna av sitt handlande. Den som utsätts för handlingen kan känna sig ledsen och kränkt och det är alltid den vuxnes ansvar att se till att de barn som är inblandade i händelsen får upprättelse, genom tröst och genomgång av det som inträffat. Ansvarig pedagog samtalar med berörda barn i syfte att stoppa kränkningen.

\* den personal som sett, eller blivit uppmärksam på, en kränkning samtalar med den som upplever sig kränkt enligt förskolans 5-frågors modell

\* samma personal samtalar också med den som har, eller eventuellt har, kränkt

\* all berörd personal på avdelningen informeras

\* även den personal som kommer lämna över till vårdnadshavare under dagen informeras om det inte är den egna avdelningens personal

\* analys görs av avdelningspersonalen för att få en helhetsbild

\* vårdnadshavare både till den som kränkts och den som kränkt kontaktas av avdelningens personal inom 24 timmar

\*förskolechef informeras och rapporterar till huvudmannen

\* personalen gör handlingsplan där man kommer överens om åtgärder som följs upp i arbetslaget och vid behov hos lagledarna

\* förskolechefen närvarar vid behov

## **Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal**

### **Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal**

*Om vi ser att ngn vuxen kränker något barn måste vi uppmärksamma det. Förskolechef ska alltid informeras. Förskolechef ansvarar för utredning och åtgärder. Åtgärderna skall dokumenteras, och utredningen sker med största möjliga hänsyn till den utsatte och övriga inblandade.*

- Den personal som sett, eller blivit uppmärksammas på, en kränkning samtalar med det barn som upplever sig kränkt
- Samma personal samtalar också med den som har, eller eventuellt har, kränkt. Ta den vuxne åt sidan och påpeka det olämpliga beteendet (Hur tänkte du?)
- Personalen informerar förskolechef
- Samma personal dokumenterar tillsammans med förskolechefen händelsen på vår kommungemensamma blankett "Handläggning av ärenden rörande diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling"
- Förskolechefen har samtal med den personal som kränkt eller eventuellt har kränkt barnet
- Förskolechefen informerar och anmäler i sin tur till huvudman
- Förskolechefen informerar vårdnadshavare
- Förskolechef gör tillsammans med den personal som kränkt en handlingsplan
- Förskolechefen följer upp ärendet med barnet och vårdnadshavarna

### **Om handlingsplanen inte följs kontaktas verksamhetschef och personalenhet**

#### **Rutiner för uppföljning**

Åtgärder grundas på vad som skett i det enskilda fallet och som regel dessa till såväl barn som blivit utsatt och den som diskriminerat och/ eller kränkt någon. Åtgärderna syftar till att avhjälpa akuta situationer och att skapa mer långsiktiga lösningar. Dessa kan bestå av: ☒ Jagstärkande samtal ☒ Stödsamtal ☒Handledning ☒Information ☒ Ökad kompetens utifrån de enskilda fallen ska alltid övervägande göras om åtgärder i syfte att förändra förhållandena på grupp och organisationsnivå. Detta kan t.ex. utgöras av ☒informationer om funktionshinder ☒värdegrundarbete ☒organisationsöversyn ☒temaarbete ☒föräldra/avdelningsmöte ☒byte av avdelning/möte

Förskolechef ansvarar för utredning och åtgärder i de ovannämnda fallen.

### **Rutiner för dokumentation**

Vi använder oss av blanketten "Handläggning av ärenden rörande diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling".

Berörd personal är ansvarig för att dokumentation utförs och att förskolechefen informeras. Har enheten inte själv den nödvändiga kompetensen eller befogenheter för att klara upp en situation tar vi hjälp utifrån.

Förskolechef anmäler till huvudman i formuläret "Anmälan om kränkande behandling".

### **Ansvarsförhållande**

All personal på förskolan är ansvarig för arbetet om ett barn kränks av andra barn.

Förskolechefen ansvarar för kontakter med övriga aktörer t.ex. IFO, Polis och BUP.

Förskolechefen är ansvarig för arbetet om ett barn kränks av någon i personalen.

## Begrepp

### **Diskriminering**

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

#### ***Direkt diskriminering***

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

#### ***Indirekt diskriminering***

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

### **Trakasserier och kränkande behandling**

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

#### ***Trakasserier***

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

#### ***Kränkande behandling***

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

#### ***Sexuella trakasserier***

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

## **Repressalier**

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.